

בס"ד. שיחת יום א' פ' ואתחנן, עשירי באב ה'תנשא*

— לפני תפלת מעריב —

בלתי מוגה

א. עומדים אנו בתענית תשעה באב נדחה — יו"ד מנחם-אב, וכיום יו"ד מנחם-אב גופא עומדים אנו לאחר תפלת מנחה, שבה אמרנו תפלת "נחם", אשר, אחד מהטעמים לאמירת נחם בתפלת מנחה בלבד, הוא¹, לפי שהולדתו של משיח צדקנו בתשעה באב היתה בזמן המנחה, ולכן נקבעה תפלת נחם בתפלת מנחה דתשעה באב,

וכיון שברוב השנים אומרים "נחם" בתפלת מנחה דתענית תשעה באב — עושים כן גם בהשנים שבהם חל תשעה באב בשבת, כבקביעות שנה זו (ה' תהא שנת נפלאות אראנו), שאז נדחית התענית למחרתו (יו"ד מנחם-אב), אע"פ שהולדתו של משיח צדקנו היתה כבר ביום שלפנ"ז (תשעה באב).

ב. ובפרטיות יותר:

ביום הולדתו של משיח — תשעה באב — מזלו גובר², והיינו, שאז נעשית לידת משיח מחדש, ואדרבה, ביתר שאת וביתר עוז³.

וכאשר יום הולדתו (תשעה באב) חל ביום השבת — אין מקום לומר שיום השבת ידחה, יגרום חלישות או יבטל ח"ו את הענין דהתגברות מזלו של משיח,

שהרי יום השבת מסייע לבני⁴,

— וכדאי את במדרש⁵ שיום השבת הוא בכחי' יחיד בעולמו שאין לו בן זוג (דלא כששת ימות השבוע שלכל אחד יש בן זוג: יום א' — התחלת השבוע, עם יום ו' — סיום השבוע, יום ב' עם יום ה', יום ג' עם יום ד'), וכמו כן בני"ה הם בכחי' יחיד בעולמו שאין להם בן זוג (שהרי אף אחד אינו יכול

(1) שער הכוונות ענין ט"ב בסופו, הובא בכרכי"א או"ח סתקנ"ט אות ז'.

(2) ראה ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח ובקרבן העדה לפני משה שם.

(3) ובפרט לאחר ששכבר עברו קרוב לאלפיים שנה, ולמעליותא — עוד יותר מאלפיים שנה.

(4) ב"ר פי"א, ח.

* כמה ענינים בשיחה זו נכללו בקונטרס "משיחות ש"פ דברים (ת"ב נדחה), עשירי באב, וי"א באב" שהוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א ונדפס (בתרגום מאידית) לעיל ע' 83 ואילך. — לשלימות הענין באה בהוצאה זו רשימת השיחה בשלימותה, ע"פ סרט-הקלטה.

להדמות להם, לא שבעים אומות העולם, ואפילו לא מלאכי השרת כו'), ולכן שבת (ש"מקדשא וקיימא⁵⁵) ובנ"י (שגם הם "מקדשא וקיימא", ועוד יותר משבת, כיון שכל סדר ההשתלשלות, כולל גם יום השבת, נברא בשביל התורה ובשביל ישראל⁵⁶) שייכים זל"ז ("כנסת ישראל היא בן זוגך") —

ומצד הסיוע שיום השבת מסייע לבנ"י — דוחה יום השבת את הענינים הבלתי־רצויים דתשעה באב ליום שלמחרתו,

וכיון שכן, הרי בנוגע לענינים הרצויים שבתשעה באב, כמו הענין דלידת משיח, לא שייך לומר שיום השבת — שמסייע לבנ"י — ידחה אותם ח"ו, ואדרבה: מסתבר לומר — וצריכים לומר כן כדי לחזק יותר את התקוה והוודאות שתיכף ומיד בא משיח צדקנו — שבענינים הרצויים דתשעה באב פועל יום השבת תוספת חיזוק.

ג. וענין זה — שיום השבת פועל תוספת חיזוק בענינים הרצויים דתשעה באב — מודגש במיוחד ב"סעודה המפסקת":

אע"פ שסעודה זו מהוה הפסק בין עניני השבת לענינים שלאח"ז, היינו, שיש לה שייכות לענין התענית דת"ב, מ"מ, כאשר "סעודה המפסקת" נערכת ביום השבת, אזי "אוכל בשר ושותה יין ומעלה על שולחנו אפילו כסעודת שלמה בעת מלכותו"⁷.

ויש לומר בפשטות, דמ"ש "כסעודת שלמה בעת מלכותו", בכ"ף הדמיון, הרי זה משום שאפילו "סעודת שלמה בעת מלכותו" אינה אלא דמיון בלבד ("עפעס וואָס אַ פאַרגלייך") לגבי הסעודה דליתן ושור הבר ויין המשומר⁸ שתהי' אצל כאו"א מאתנו, בתוך כלל ישראל, כולל גם — "הקיצו ורננו שוכני עפר"⁹ — הדורות שכבר היו כאן בעבר, ועאכו"כ דורות העתידים להוולד (ובפרט ביחד עם זמן לידתו של משיח צדקנו), שזהו שלימות הענין ד"כל יושבי עלי"¹⁰.

מ"מ, יש בזה גם הביאור (שהוא גם פשוטו של ענין) שכולל את כל בנ"י במשך כל הדורות כולם — ע"י תחיית המתים, אשר, גם אלו שנסתלקו בחו"ל, באים — ע"י גלגול מחילות — לארץ הקודש, ושם גופא, לירושלים עיר הקודש, או לחברון ששם נמצאת מערת המכפלה, מקומם של ג' האבות, יחד עם האמהות, כולל גם רחל, שאף שנקברה "בדרך" (וישלה לה, יט. ויחי מח, ז), באה היא יחד עם כאו"א מישראל וכלל ישראל, בקיבוץ גליות, שזוהי עבודתה של רחל, כמדובר כמ"פ ע"פ המבואר במדרשי

(5) ביצה יז, א.

(6) פרש"י ר"פ בראשית. ובכ"מ.

(7) שו"ע או"ח סתקנ"ב ס"י.

(8) שדוגמתה היא סעודה המפסקת דת"ב שחל בשבת (ראה שיחה הנ"ל — לעיל ע' 86).

(9) ישע"י כו, יט.

(10) כ"י, אף שהפירוש הפשוט בהלכה ד"כל יושבי עלי" (ערכין לב, סע"ב. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"י ה"ח) הוא בנוגע לכל אלו שהם נשמות בגופים באותו זמן, כפי שהי' גם בימי יהושע (משא"כ בגאולת עזרא),

ד. ובוה ניתוסף עוד יותר מצד המעלה המיוחדת ד"שבת חזון":

ענינו של שבת חזון — למעליותא — כמבואר בחסידות¹¹ שבו "מראין לכאו"א מישראל המקדש דלעתיד", וכהמשל "מאב שיש לו בן יקר ועשה לו מלבוש יקר להתלבש בו ומצד שלא נזהר הבן באותו בגד . . קרע אותו לכמה קרעים, ועשה לו פעם שני לבוש יקר וקרע אותו ג"כ, מה עשה האב, עשה לו לבוש שלישי ולא נתן לו ללבוש אותו רק גנוז, ולפרקים ידועים הוא מראה לו הלבוש ואומר לו, ראה, שאם תתנהג בדרך הישר ינתן לך לבוש זה ללבוש אותו".

והיינו, שבשבת חזון "מראין לכאו"א מישראל המקדש דלעתיד" כפי שהוא בתכלית השלימות והיופי, בדוגמת הלבוש השלישי שנעשה בתכלית השלימות ונשאר בתכלית השלימות (דלא כמו ב' הבגדים הראשונים שנקרעו), ולא עוד אלא שעל ידו נותנים גם ב' הבגדים שלפנ"ז, היינו, שנוסף על ביהמ"ק השלישי, "מקדש אדניי כוננו ידיך"¹², יוחזרו לבנ"י גם שני בתי מקדשות הראשונים, כמ"ש¹³ "אלה פקודי המשכן משכן", "שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו"¹⁴, שעי"ז ישנם (לא רק בית המקדש השלישי, אלא גם) שלשה בתי מקדשות ביחד, שמספר זה מורה על ענין התוקף החזקה והנצחיות (כמדובר כמ"פ אודות תוכן מספר שלשה).

[וכמשנ"ת במק"א¹⁵ בנוגע ל"שלשת השבועות" (מי"ז תמוז עד ת"ב), שמספר שלשה קשור ושייך לענין הקדושה בלבד, ויפלא ביותר כיצד "מגיע" מספר שלשה בענינים בלתי רצויים (כמו שלשת השבועות), ואחד מהביאורים בדבר — שכדי שענין הבחירה יהי בשלימותו, יש צורך שענין זה יהי גם בלעו"ז, "זה לעומת זה עשה האלקים"¹⁶].

ה. ומכל זה מובן גודל מעלת זמן המנחה¹⁷ דתענית תשעה באב שבו

חז"ל (ראה לקו"ש ח"ל ע' 236 ואילך. וש"נ).
 — ראה גם לקמן ע' 132 ואילך ובהערה 74.
 התועודיות תשנ"ב ח"א ע' 147 הערה 22. ע'
 258.

11) אוה"ת נ"ך ח"ב ע' א'צו בשוה"ג.
 12) בשלח טו, יז ובפרש"י.
 13) ר"פ פקודי ובפרש"י.
 14) ראה גם לקו"ש ח"א ע' 178. ובכ"מ.
 15) ראה התועודיות תשנ"ג ח"ד ע' 75.
 16) קהלת ז, יד.
 17) נוסף על מעלת תפלת המנחה בכלל — כמבואר בחסידות (תו"א וישלח כה, אתחולתא).

אומרים תפלת נחם, ובפרט בקביעות שנה זו שהענין דלית משיח צדקנו הי' כבר ביום השבת שלפנ"ז, כנ"ל בארוכה.

ולכן, בעמדנו בהמשך הזמן דתפלת מנחה (קודם תפלת מעריב) — יש לצרף לזה גם ענין הצדקה — ליתן לכאו"א שליחות מצוה לצדקה, ולאח"ז יוסיף כאו"א מדילי'.

וכל זה הוא בהוספה על הענין ד"ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה"¹⁸ כפי שהי' בדיבור — באמירת הפסוק בסיום ההפטרה דשבת חזון,

ובפרט בקביעות שנה זו ששבת חזון חל בתשעה באב, הרי, מיד לאחרי זמן ההפטרה — בזמן תפלת המנחה — היתה התגברות מזלו ולידתו של משיח צדקנו, דוד מלכא משיחא, ביתר שאת וביתר עוז,

אלא שכיום השבת הי' ענין זה בדיבור, ובהוספה לזה תהי' גם נתינת הצדקה — "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה" — במעשה בפועל.

ו. ויה"ר אשר מהדיבור בכל ענינים אלה נבוא תיכף ומיד ממש להמעשה בפועל באופן ד"מראה באצבעו ואומר זה"¹⁹.

ובפרטיות יותר — "מראה באצבעו ואומר זה" — הן בנוגע ל"זה" דקדושה, "זה" בגימטריא י"ב, י"ב שבטי י"ה, והן בנוגע ל"זה" דלעו"ז ("את זה לעומת זה עשה האלקים"), "עולם הזה", שהנהגתו היא ע"י י"ב (הגימטריא ד"זה") המזלות — שיהי' ניכר בעולם שבנ"י (י"ב שבטי י"ה) הם בעלי-בתים ששולטים על י"ב המזלות, אף שהמזלות מצ"ע שייכים לאוה"ע דוקא, כמאוד²⁰ "אין מזל לישראל"²¹.

וכיון שישנו (לא רק "זה" למעליותא, אלא גם) "זה" השני ("זה לעומת זה") שנעשה במעמד ומצב ד"(זדונות נעשו לו) כזכיות"²², ולא רק "כזכיות", אלא, "זכיות" ממש²³ — ישנם ב' הענינים ד"צדיקייא" ו"תיובתא", ושניהם

20 שבת קנו, א.

21 ולהעיר גם מהפירוש (ראה לקו"ת ר"פ האינו. ובכ"מ) שמזלם של ישראל הוא "אין", היינו, שבאלקות גופא הרי זו דרגא שלמעלה מכל העולמות כולם, עד שנקראת בשם "אין" מצד העדר שייכותה לענין הידיעה, היינו, שהעדר הידיעה בזה הוא למעליותא, למעלה מידיעה, ועאכר"כ למעלה מהבנה והשגה.

22 יומא פו, ב.

23 ראה תניא פי"ז. לקו"ש ח"י"ז ע' 187 ובהערה 48 שם. חכ"ז ע' 110 ואילך. וש"נ.

של יהודי אחד ויחיד, כמבואר באגה"ק (ס"ד) ש"כל ניצוץ פרטי מהשכינה שבנפש כל אחד מישראל יוצאת מהגלות והשבי' לפי שעה בחיי שעה זו תפלה כו" (ובמילא נעשית גם הגאולה של נפשו הבהמית, ועי"ז נגאל גם חלקו בעולם) — אע"פ ששלימות ענין הגאולה היא הגאולה האמיתית והשלימה דכל בני, בפועל ובגילוי "מיטן גאנצן שטורעם", בעולם הזה התחנות שאין תחתון למטה ממנו. 18 ישע"י א, כז.

19 ראה תענית בסופה. שמו"ר ספכ"ג. פרש"י בשלה טו, ב.

נעשים ענין אחד ויחיד ("לא תבא צדיקייא בתיובתא"²⁴), ובמילא ישנם ג' ענינים: "צדיקייא", "תיובתא", וצירוף שניהם יחד, ע"ד מעלת בית המקדש השלישי, שהוא גם משולש, שכולל את כל שלשת בתי המקדשות (כנ"ל ס"ד).

ז. ועוד והוא העיקר — שישנה גם המעלה ד"העשירי יהי' קודש"²⁵:

התענית דתשעה באב בשנה זו היא ביום העשירי בחודש, כפי שכבר נקבע מראש חודש,

אלא שכפי שנקבע אז, הי' יכול להיות — אילו זכינו — יום העשירי בחודש באופן שלא יהי' צורך בענין התענית, כיון שלפני זה תהי' כבר הגאולה האמיתית והשלימה, ובמילא היו נעשים כל עניני ת"ב בשלימותם ביום הש"ק, שבת חזון,

אבל, בשביל זה הי' דרוש ה"אילו זכינו", אך, מאיזה טעם שיהי' — שאינו מובן לגמרי — עיכב הקב"ה את הגאולה בימים אלו, ובמילא, חל התענית דתשעה באב ביום העשירי בחודש מנחם-אב — "מנחם" תחילה ואח"כ "אב", כיון שכל הענינים ד"אב" נעשים באופן ד"מנחם" — שיש בו המעלה ד"העשירי יהי' קודש" (שמעלתו גדולה יותר מהמעלה דשלשה, חמשה, שבעה, שמונה, תשעה), ועד ל"העשירי יהי' קודש" כפי שהוא בתכלית השלימות, שזהו"ע דשירה העשירית²⁶, ויתירה מזה, כפי שהוא למעלה יותר — בכתר עצמו, למעלה מכל עשר הספירות.

וכמדובר כמ"פ — והוא העיקר — תיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכאו"א מהנוכחים שטר של דולר, כדי לתתו (או חילופו) לצדקה.

אחרי תפלת ערבית (שהתקיימה לאחרי חלוקת השטרות לצדקה) — התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן ניגון הקפות לאביו הרלווי"צ ז"ל].

(25) בחוקותי כז, לב.
(26) מכילתא בשלח טו, א. ועוד.

(24) ראה זח"ג קנג, ב. לקו"ת דרושי
שמע"צ צב, ב. ובכ"מ.